

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

03 грудня 2025 року

Полтава, 2025

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського
Глухівський національний педагогічний університет
ім. Олександра Довженка
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Університет Лондон Метрополітен (Великобританія)
Університет Миколая Коперника в Торуні (Польща)
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Харківська державна академія фізичної культури**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

03 грудня 2025 року

CURRENT ISSUES OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

collection of materials of the VI All-Ukrainian Scientific and Practical
conferences with international participation

December 03, 2025

Полтава, 2025

УДК 796.011.1/3.
ББК 75.0+75.1

*Рекомендовано до друку
вченою радою факультету фізичної культури та спорту
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(протокол № 5 від 10 грудня 2025 року).*

Члени редакційної колегії: *Рибалко Л. М.*, декан факультету фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», доктор педагогічних наук, професор; *Оніщук Л. М.*, завідувач кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», кандидат педагогічних наук, доцент; *Гема А. В.*, доцент кафедри фізичного виховання та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент; *Синиця Т. О.*, доцент кафедри хореографії та танцювальних видів спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент; *Жалій Р. В.*, доцент кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», кандидат педагогічних наук; *Останов А. В.*, старший викладач кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»; *Йона Т. В.*, старший викладач кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»; *Гулько Т. Ю.*, старший викладач кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»; *Шуть Б. І.*, асистент кафедри фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Актуальні проблеми фізичної культури та спорту: збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 03 грудня 2025 р. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 205 с.

Відповідальність за достовірність наведених фактів, грамотність, автентичність цитат і посилань несуть автори робіт.

©Національний університет
імені Юрія Кондратюка», 2025

АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ВІТЧИЗНЯНИХ ЗВО

Стан розвитку фізичної культури і спорту в Україні на сучасному етапі позначений інтенсивними трансформаціями, що охоплюють оновлення змісту освіти, активну інтеграцію у європейський освітній простір та зростання вимог до якості підготовки педагогічних і тренерських кадрів. У цьому контексті особливої ваги набуває питання удосконалення професійної підготовки майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту, яка має відповідати актуальним викликам, потребам суспільства та сучасним тенденціям спортивної галузі.

Організація підготовки фахівців бакалаврського рівня у сфері фізичної культури і спорту визначається низкою чинників: регіональною специфікою розвитку спорту, рівнем матеріально-технічного забезпечення закладів вищої освіти, науково-педагогічним потенціалом кафедр, співпрацею з профільними федераціями, спортивними школами та клубами. Унаслідок цього освітньо-професійні програми різних ЗВО відрізняються структурою, змістовим наповненням і ступенем практичної орієнтованості. Саме тому постає потреба у комплексному аналізі існуючих підходів до підготовки фахівців, визначенні їх особливостей.

Розвиток системи вищої освіти України передбачає оновлення змісту, структури та якості освітньо-професійних програм відповідно до потреб суспільства, науки та ринку праці.

Освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт» має наступні цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, під час професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання [1].

Аналіз освітньо-професійних програм підготовки фахівців фізичної культури та спорту, охоплював 5 провідних закладів освіти України: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» ОПП «Фізична культура і спорт» 2025 року, Запорізький національний університет ОПП «Спорт» 2025 року, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, ОПП «Фізична культура і спорт» 2025 року, Національний університет фізичного виховання і спорту України ОПП «Тренерська діяльність в обраному виді спорту» 2025 року, Луцький національний технічний університет ОПП «Фізична культура і спорт» 2025 рік.

Формування фахових компетентностей означених ОПП забезпечують підготовку всебічно підготовленого фахівця з фізичної культури і спорту, здатного ефективно діяти в умовах сучасної професійної діяльності. Їх інтеграція у структуру освітньо-професійних програм дозволяє майбутнім

бакалаврам опанувати систему знань і практичних умінь, необхідних для організації навчально-тренувального процесу, розвитку фізичної підготовленості та здоров'я різних груп населення, реалізації реабілітаційних, рекреаційних і спортивно-педагогічних завдань.

Проте є відмінність у фахових компетентностях, які визначаються кожним закладом вищої освіти відповідно до власної концепції підготовки, регіональними особливостями розвитку спорту, матеріально-технічними можливостями, науково-педагогічним потенціалом і пріоритетних напрямів розвитку. Так, у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» до специфічних фахових компетентностей відноситься – здатність застосовувати сучасні здоров'язбережувальні технології у сфері фізичної культури та спорту [4]. Така компетентність забезпечується завдяки наступним дисциплінам: анатомія людини, біохімія м'язової діяльності, долікарська медична допомога, загальна теорія здоров'я, сучасні фітнес-технології, основи фізкультурно-спортивної реабілітації. Зміст цих навчальних компонентів дозволяє майбутнім фахівцям глибоко розуміти механізми функціонування організму, оцінювати фізичний стан осіб різного віку та рівня підготовленості, добирати безпечні й ефективні оздоровчі засоби, використовувати їх у практичній діяльності.

Водночас підготовка фахівців фізичної культури та спорту бакалаврського рівня у Запорізькому національному університеті, доповнюється такою компетентністю як здатність до розуміння основ та особливостей тренерської діяльності в обраному виді спорту [2]. Фахова компетентність здатність до розуміння основ та особливостей тренерської діяльності в обраному виді спорту, забезпечується комплексом дисциплін, які охоплюють методика тренування у конкретних видах спорту, теорію спортивного тренування, спортивну науку, управління тренувальним процесом і практичну підготовку. Саме їх інтеграція формує цілісну модель тренера, який володіє знаннями, вміннями та практичним досвідом, необхідними для ефективної професійної діяльності у спортивній галузі.

У Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського увага приділяється керуванню, плануванню, реалізації, контролю та корекції навчально-тренувального процесу відповідно до потреб цільової аудиторії [5]. Формування цієї компетентності сприяють такі дисципліни як: теорія та методика фізичного виховання загальна теорія підготовки спортсменів, біохімія спортивної діяльності, фізіологія спортивної діяльності, біомеханіка, практикуми з видів спорту. У сукупності ці дисципліни забезпечують комплексне формування означеної професійної компетентності.

До особливостей підготовки бакалаврів фізичної культури і спорту у Національному університеті фізичного виховання і спорту України відноситься формування такої фахової компетентності, як розуміння структури багаторічної підготовки та побудови підготовки на різних етапах багаторічного вдосконалення в обраному виді спорту [6]. Такі дисципліни, як: основи тренерської діяльності в обраному виді спорту, основи методики тренування в обраному виді спорту, тренерська діяльність у багаторічній підготовці

спортсменів в обраному виді спорту, управління підготовкою спортсменів в обраному виді спорту – сприяють формуванні зазначеної фахової компетентності.

У Луцькому національному технічному університеті фахові компетентності відповідають стандарту освіти, проте такі дисципліни як: діагностика і моніторинг стану здоров'я, лікувальна фізична культура та долікарська медична допомога, анатомія людини з основами спортивної морфології, організація та проведення спортивно-масових заходів [3] – забезпечують більш ґрунтовне та всебічне формування компетентності щодо обґрунтування вибору заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації й адаптивного спорту.

Проведений аналіз сучасного стану підготовки бакалаврів з фізичної культури і спорту в Україні засвідчує, що розвиток галузі відбувається в умовах інтенсивних трансформацій, спричинених оновленням змісту освіти, інтеграцією у європейський освітній простір і зростанням вимог до рівня професійної компетентності майбутніх фахівців. Освітньо-професійні програми вітчизняних закладів вищої освіти демонструють варіативність структур, змістових акцентів і практичної спрямованості, що зумовлено регіональними особливостями розвитку спорту, матеріально-технічними можливостями, науково-педагогічним потенціалом і співпрацею ЗВО.

Важливо зазначити, що в існуючих освітньо-професійних програмах недостатньо приділяється уваги підготовці фахівців у сфері єдиноборств, зокрема кіокушин карате. Незважаючи на високий рівень розвитку цього виду спорту в Україні, його популярність, освітні програми лише деколи включають спеціалізовані дисципліни спрямовані на формування компетентностей, пов'язаних із тренерською діяльністю у кіокушин карате. Відсутність системної підготовки у цьому напрямі знижує потенціал майбутніх фахівців щодо організації, планування та проведення тренувального процесу в даному виді спорту.

Отже, аналіз і систематизація ОПП вітчизняних ЗВО щодо підготовки бакалаврів фізичної культури і спорту засвідчив, що позитивним є достатня увага дисциплінам загальної підготовки, які формують фундаментальні знання з анатомії, фізіології, біохімії, психології та основ здорового способу життя і створюють базу для подальшої професійної підготовки майбутніх фахівців.

Водночас негативним є те, що дисциплінам, орієнтованим на підготовку фахівців з єдиноборств, приділено недостатню увагу, що обмежує можливість студентів поглиблювати професійні навички у конкретному виді спорту та знижує рівень практичної спрямованості освітнього процесу. Подальші наші дослідження будуть спрямовані на визначення професійних компетентностей, якими має володіти тренер з кіокушин карате, з урахуванням специфіки цього виду єдиноборства, його техніко-тактичних особливостей, вимог до фізичної, психологічної та морально-вольової підготовки спортсменів.

Література:

1. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» від 24 квітня 2019 р. № 567. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-017-fizichna-kultura-i-sport-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>.
2. Освітньо-професійна програма «А7 СПОРТ» (бакалавр): ОПП. Запорізький національний університет, 2025. URL: https://www.znu.edu.ua/opp/bak/fv/opp_sport_25.pdf.
3. Освітньо-професійна програма «А7 Фізична культура і спорт» (бакалавр) : ОПП. Луцький національний технічний університет, 2025. URL: <https://lntu.edu.ua/uk/op/2025/a7-fizychna-kultura-i-sport-0>.
4. Освітньо-професійна програма «А7 Фізична культура і спорт» (бакалавр): ОПП. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. URL: <https://nupp.edu.ua/page/os-017-fks-b.html>.
5. Освітньо-професійна програма «А7 Фізична культура і спорт» (бакалавр): ОПП. Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, 2025. URL: <https://www.ldufk.edu.ua/speczialnosti-ta-osvitni-programy/pershyj-bakalavrskiy-riven/>.
6. Освітньо-професійна програма «А7 Тренерська діяльність в обраному виді спорту» (бакалавр): ОПП. Національний університет фізичного виховання, 2025. URL: <https://uni-sport.edu.ua/osvitni-prohramy>.